

2024

Overijsselse Vereniging van Krachtige Kernen

Jaarverslag 2024

VOORWOORD

Winter. Een grijs wolkendek hangt zwaar over het landschap. Zwart en verlaten de akkers. Waar tot voor kort de landbouwmachines hun geronk lieten horen, krast nu enkel een kraai door de stilte. De arbeid is gedaan, het land in ruste.

Een kijkje bij de OVKK echter leert dat rust hier allerminst van toepassing is. Voor ons is juist een periode aangebroken waarin koortsachtig gewerkt wordt aan de uitdagingen die de OVKK het komende jaar te wachten staan.

Het afgelopen jaar heeft geleerd dat de krachtige kernen steeds belangrijker worden. Voor de inwoners, maar ook voor de provinciale en gemeentelijke overheden vormt leefbaarheid een groot punt van aandacht. Voorzieningen zoals het openbaar vervoer en de dorpsschool staan onder druk. Tegelijk nemen de vele dorpshuizen als locatie voor ontmoeting en verbinding een steeds belangrijkere plaats in.

Het treft mij aldoor weer hoezeer de naamswijziging van de OVKK — van Kleine Kernen naar Krachtige Kernen — recht doet aan onze achterban. De Overijsselse dorpen staan hun mannetje en kunnen heel veel zelf organiseren. Dat de gemeenten en de provincie Overijssel dit ondersteunen is goed om te constateren.

Voor het komende jaar gaan we de uitdaging aan om te functioneren als een onafhankelijke organisatie die zich samen met haar leden, de gemeenten en de provincie sterk maakt voor de leefbaarheid van de Overijsselse dorpen. Het jaar 2026 krijgt extra glans door de viering van ons 50-jarige bestaan.

Ilse Duursma, voorzitter.

INHOUD

Voorwoord	1
Organisatie	3
Algemene activiteiten	4
Belangenbehartiging	7
Ondersteuning dorpshuizen	9
Landelijke samenwerking	10
Partners	12

ORGANISATIE

Bestuur

Het bestuur van de OVKK bestaat op 31 december 2023 uit de volgende personen:

Ilse Duursma-Wiggers (Voorzitter)

Willemien Schoneveld-Woestenenk (Secretaris)

Bert Krale (Penningmeester a.i.)

André Bus

Bert van der Moolen

Rob Swennenhuis

Erebestuursleden:

Anton Bosch

Theo Ibest†

Huisvesting

De medewerkers van de OVKK werken vanuit huis. Het postadres van de OVKK :

Larenseweg 12, 7475 PW Markelo

Personeel

Jacolien van de Wetering – netwerkconsulent (sinds november)

Kor Pollema – bureauconsulent

Leden

De OVKK telt ruim 100 leden, bestaande uit organisaties van plaatselijk belang, dorpshuizen en lokale initiatiefgroepen.

Gemeentes

Bij de OVKK zijn 16 gemeentes aangesloten. Twee keer per jaar neemt de OVKK deel aan een intergemeentelijke bijeenkomst voor kerncontactambtenaren. Tijdens deze bijeenkomst worden kennis en ervaringen gedeeld en komen nieuwe ontwikkelingen ter sprake.

Provincie

Met de provincie zijn afspraken gemaakt voor activiteiten waarmee de OVKK functioneert als een brug tussen enerzijds de dorpen en hun belangen, anderzijds de besturen van provincie en gemeenten.

Vrienden van de OVKK

De OVKK onderhoudt relaties met diverse sponsors, met wie wordt samengewerkt bij de ontplooiing van activiteiten voor de leefbaarheid van de Overijsselse kleine kernen.

Landelijke Vereniging voor Kleine Kernen

De OVKK is lid van de LVKK: een samenwerkingsverband van alle provinciale verenigingen voor kleine kernen en dorpshuizen. De OVKK heeft zitting in het algemeen bestuur en verleent haar medewerking bij de activiteiten van de LVKK.

ALGEMENE ACTIVITEITEN

Advies en ondersteuning

Het adviseren en ondersteunen van de leden blijft een van de belangrijkste pijlers onder het werk van de OVKK. In 2024 zijn uiteenlopende vragen vanuit de dorpen in behandeling genomen. De vragen kwamen hoofdzakelijk binnen via e-mail en meldingen van collega-organisaties.

Daarnaast zet de OVKK zich proactief in voor het signaleren van trends en ontwikkelingen rond de dorpen. Zo zijn er afspraken gemaakt met besturen van dorpsbelangen en dorpshuizen voor een informeren gesprek. Er is daarbij gekozen om hen persoonlijk te bezoeken. Dit jaar lag de focus op de dorpsbelangenorganisaties.

Netwerken

Bestuursleden en medewerkers van de OVKK zijn regelmatig te vinden op symposia en expertmeetings. De OVKK neemt zo-doende kennis van actuele ontwikkelingen en activiteiten met betrekking tot de leefbaarheid. Ook onderhoudt de OVKK contacten met bestuurders van provincie, gemeenten en maatschappelijke organisaties. Via nieuwsbrief, themabijeenkomsten, sociale media en ledenbezoek houdt de OVKK haar achterban hiervan de hoogte.

Vergaderen op locatie

Regelmatig vergadert het bestuur in een van de dorpshuizen van Overijssel. Dit heeft als voordeel dat we zo onze zichtbaarheid vergroten en de band met de leden wordt versterkt. Als het even lukt wordt aan de bestuursvergadering tevens een oriënterend gesprek gekoppeld met leden van het plaatselijk belang, de dorpsraad of het dorpshuisbestuur. Dit kan gepaard gaan met een rondleiding door de accommodatie of zelfs door het dorp.

Stel je het op prijs als het OVKK-bestuur in je dorp komt te vergaderen, neem dan contact met ons op voor een afspraak.

Nieuwsbrief

Teneinde meer bekendheid te geven aan ontwikkelingen rond de Overijsselse dorpen heeft de nieuwsbrief het karakter gekregen van een magazine, bestaande uit een bundeling van artikelen die het hele spectrum van de leefbaarheid bestrijken. Op deze manier krijgt de leefbaarheid van de Overijsselse dorpen een gezicht.

We ontvingen signalen uit onze achterban dat besturen geplaagd worden door een overmaat aan nieuwsbrieven en mailingen. Vandaar dat het aantal OVKK-nieuwsbrieven dit jaar beperkt is gebleven tot vier edities, die echter wel extra gevuld zijn.

Net als in voorgaande jaren worden in elke nieuwsbrief, naast nuttige informatie voor het dagelijks functioneren van dorpshuizen en belangenorganisaties, ontwikkelingen aan de kaak gesteld die hun weerslag hebben op de leefbaarheid van de dorpen. De onderwerpen hadden betrekking op:

- toekomstbestendige dorpshuizen,
- actief burgerschap in relatie tot de transitieopgaven,
- Nationaal Plan Landelijk Gebied,
- lokaal en regionaal openbaar vervoer,
- behoud van de kerk,
- woningbouw,
- verduurzaming.

Sociale media

Via Facebook worden onze relaties op de hoogte gehouden van bijeenkomsten en ontwikkelingen. Sinds Naast gedeelde artikelen met onze nieuwsbrief zijn in Facebook tal van aankondigingen, berichten uit nieuwbrieven van maatschappelijke organisaties, korte impressies van bijeenkomsten en nieuwtjes uit de kleine kernen opgenomen. Ook worden provinciale regelingen onder de aandacht gebracht, zoals de Sociale Hypotheek, de Erfcoach en de Initiatievencoach. Onze facebookpagina heeft 391 volgers.

Internetadres: facebook.com/ovkk.nl

De website van de OVKK geeft een presentatie van de organisatie en de activiteiten van de OVKK. Onze communicatiemiddelen zijn aanvullend op elkaar afgestemd:

1. Website – basisinformatie
2. Nieuwsbrief – trends en ontwikkelingen
3. Facebook – nieuws en aankondigingen

Internetadres: www.ovkk.nl

Themabijeenkomsten

Op 19 november werd stilgestaan bij de enorme bouwopgave in ons land. Door de focus op aantallen dreigt de aandacht te verschuiven naar grotere woningbouwprojecten in de steden. Het is belangrijk om daar als OVKK een tegengeluid te laten horen. Onze bestuursleden André Bus en Bert van der Moolen gingen voor met een presentatie van het studieonderdeel ‘Bouwen aan wonen op maat’ van de Saxion Hogeschool.

ontwikkelaars, architecten en beleidsmakers maakten nader kennis met elkaar en deelden hun verwachtingen en vragen. Ook het onderwijs was vertegenwoordigd, zoals enkele hogescholen.

Mijn dorp in Overijssel

In 2021 gingen de OVKK en de Provincie Overijssel aan de slag met de DorpenDataBase: een soort groot vriendenboek waarin alle dorpen in Overijssel iets over zichzelf schrijven. De gegevens bevatten zowel feitelijke data, bijvoorbeeld het inwonertal, als stilzwijgende kennis onder de inwoners. De stilzwijgende kennis is meer subjectief van aard en biedt informatie over de ervaren leefbaarheid.

Voor de publicatie van de gegevens is een website ingericht met daarin een vergelijkingstool: www.mijndorpinoverijssel.nl. Dorpen met vergelijkbare uitdagingen kunnen zich aan elkaar spiegelen, ervan te leren en eventueel gezamenlijk op te trekken. De website vormt dus een soort vriendenboek waar de Overijsselse dorpen zich aan elkaar voorstellen.

In 2024 zijn de activiteiten voor dit project en het eigendom van de website overgegaan naar de OVKK.

Kleine Kernen Spel

Met het Kleine Kernen Spel worden dorpsbelangenorganisaties uitgedaagd tot zelfreflectie op hun huidige functioneren en toekomstige rol in relatie tot ontwikkelingen in het dorp. Het spel is gezien de opgaven voor de landbouwtransitie en duurzame energieopwekking vandaag de dag uiterst relevant.

Het spel is in 2018 ontwikkeld naar aanleiding van een onderzoek door Tine de Moor van de Universiteit Utrecht naar de functies van bewonersorganisaties in een veranderende samenleving. In 2023 is het spel geactualiseerd op basis van aanbevelingen uit een onderzoek naar het spel door Carola van Eijk van de Universiteit Leiden.

Wie het spel wil spelen kan contact opnemen met de OVKK. Het spel duurt ongeveer anderhalf uur en wordt gespeeld onder leiding van een spelleider. Aan de deelname zijn geen kosten verbonden.

In het afgelopen jaar heeft de OVKK met bijna alle Statenfracties gesprekken gevoerd om de statenleden te informeren over onze activiteiten. Hiertoe hebben we hen per brief benaderd en de benodigde afspraken gemaakt. De interesse van de fracties ging met name uit naar onze corebusiness, de wijze waarop wij de contacten met onze leden onderhouden en hoe wij belangrijke informatie met de provincie delen. Daarnaast was men geïnteresseerd in het aantal leden, de wijze waarop de financiering tot stand komt en hoe de OVKK georganiseerd is. De reacties waren positief en gericht op samenwerking.

Gemeentes

Via het tweejaarlijkse overleg voor kerncontactambtenaren wordt contact met alle Overijsselse gemeenten gehouden. Uitgenodigd worden gemeentelijke ambtenaren die zich bezig houden met de kleine kernen. Terugkerende thema's zijn de burgerparticipatie, woningbouw, vrijwilligersbeleid, financiering van initiatieven en de communicatie tussen gemeente en dorpsraden. Het overleg voor gemeentelijke kerncontactambtenaren wordt georganiseerd door Stimuland.

ROCOV

Twee bestuursleden van de OVKK nemen deel aan het ROCOV: het Regionaal Overleg Consumentenbelangen Openbaar Vervoer Overijssel, met Willemien Schoneveld als vertegenwoordiger van de OVKK en Bert Krale als technisch voorzitter.

In het ROCOV zitten twaalf organisaties, waarmee de maatschappelijke vertegenwoordiging voldoende is gewaarborgd. De OVKK zet zich voor de werkgroep Stad & Streek. Naast het bespreken en opstellen van adviezen pakken we ook signalen uit de kleine kernen op.

De vragen en opmerkingen die bij de OVKK binnenkomen worden via het ROCOV onder de aandacht gebracht van de provincie of de vervoerders Arriva en EBS, die waar nodig contact opnemen met de dorpen. Recentelijk is dat bijvoorbeeld het geval geweest met Reutum, dat het zonder bushalte moet stellen.

De OVKK neemt deel aan het ROCOV om op te komen voor een goed openbaar vervoer van en naar de kleine kernen. De leefbaarheid is namelijk gebaat bij een goede bereikbaarheid van voorzieningen, die in de loop van de tijd uit het dorp zijn verdwenen.

De OVKK maakt deel uit van de Adviesgroep van de RES West-Overijssel en de Meedenktank van RES Twente. We hebben dit opgepakt met de bedoeling om de betrokkenheid van de inwoners bij de planvorming te vergroten.

We constateren dat dit niet van een leien dakje gaat. De complexe structuur van de RES, de omvangrijke dossiers en de hoeveelheid vergaderingen met bijbehorende documentatie- en informatiestroom creëren een topzwaar en veeleisend geheel. We constateren bovendien dat het inbedden van lokale kennis, knowhow en inzet om de energietransitie te laten slagen maar moeizaam van de grond komt. Dit tegen de achtergrond van de grote zorgen van de inwoners over de ruimtelijke kwaliteit rondom hun dorp.

Overigens werden in een laat stadium de kaders van de energietransitie gewijzigd. Het accent is sindsdien komen te liggen op energieopwekking via windmolens. Dit leverde teleurstelling op, aangezien in eerdere overleggen juist creatief werd meegedacht over andere duurzame energievormen.

We krijgen de indruk dat gemeentes zich verkijken op de associatie die het participatie-instrument oproept. Inwoners rekenen op medezeggenschap, terwijl bij de procesparticipatie ingestoken wordt op hooguit trede vier van de participatieladder; ofwel meepraten, maar niet meebeslissen. Dit leidt tot onbegrip en ontevreden reacties.

Naast de procesparticipatie is ook een traject voor de financiële participatie uitgezet. We merken dat deze vorm van participatie niet zozeer dient als flankerende compensatie bij de eenmaal genomen keuzes, als wel om op voorhand inwoners over de streep te trekken voor akkoord. Voor- en tegenstanders komen zo niet tot elkaar.

Mocht er behoefte zijn aan informatie over ontwikkelingen rond uw dorp, neem dan contact op met onze bestuursleden die in de RES zitting hebben.

Voor West-Overijssel: Bert van der Moolen, 06 5178 8171

Voor Twente: Rob Swennenhuis, 06-53134784

Netwerkbijeenkomsten

De OVKK is op tal van symposia, expertmeetings en andere maatschappelijke bijeenkomsten afgestapt; enerzijds om te vernemen welke initiatieven en ontwikkelingen er gaande zijn in de provincie, anderzijds voor het verlenen van een actieve bijdrage en mee te doen aan de discussie namens haar leden. Dit jaar zijn met name bijeenkomsten van de Provincie Overijssel bezocht teneinde onze rol van behartiger van het leefbaarheidsbelang naar voren te brengen.

Datum	Onderwerp	Locatie	Organisator
15-feb-2024	Werk sessie programma Leefbaar Platteland	Rijssen	Provincie Overijssel
28-mrt-2024	Startbijeenkomst Toekomst voor ons Platteland	Olst	Provincie Overijssel
16-apr-2024	Bijeenkomst Toekomst voor ons Platteland	Nijverdal	Provincie Overijssel
4-jul-2024	Startbijeenkomst Leefbaar Platteland	Nijverdal	Provincie Overijssel
12-sep-2024	Provinciale Dorpsschool over dorpsplannen	's-Heerenbroek	Provincie Overijssel
19-sep-2024	Symposium streekidentiteit 'Waar kom je weg?'	Rijssen	Het Oversticht/NMO
9-nov-2024	PlattelandsParlement	Assen	LVKK
5-dec-2024	Bijeenkomst Leefbaar Platteland	Rijssen	Provincie Overijssel

Actieve inbreng die is geleverd:

Het verzorgen van een inleiding tijdens de provinciale Dorpsschool van 12 september in 's-Heerenbroek.

ONDERSTEUNING DORPSHUIZEN

Meldpunt Dorpshuizen Overijssel

In reactie op de gevolgen van de energiecrisis voor de dorpshuizen, MFA's en Kulturhusen ging eind 2022 het Meldpunt Dorpshuizen Overijssel van start. Het meldpunt is ontwikkeld door de OVKK en de Provincie Overijssel en stelt zich ten doel deze accommodaties met informatie en advies te ondersteunen.

Door middel van het Meldpunt is vorm gegeven aan een ondersteunend kennisnetwerk. De OVKK bekleedt hierin een brugfunctie voor het delen van kennis en ervaringen. Het project is in 2024 afgerond. In onze eindrapportage is geconcludeerd hoe zeer dorpshuisbesturen kampen met de tijdrovende gang van zaken rond de verduurzaming, het hobbelen van subsidie naar subsidie en het gemis van financiële zekerheid. Bestuursleden waren duidelijk geholpen met onze klankbordfunctie. De behoefte om zich uit te spreken en te delen bleek eens te meer tijdens onze bijeenkomst van de Warmteboost op 31 januari in Haarle. Deelnemers konden in groepjes aan de slag met een werkboek, waarbij er al gauw een levendige uitwisseling plaats vond van kennis en ervaringen.

Om het meldpunt verder vorm te geven werd in de loop van 2023 een website gelanceerd die in 2024 verder is uitgebreid: www.meldpundtdorpshuizenoverijssel.nl. De website biedt onder andere een pagina waarmee wordt doorverwezen naar de belangrijkste regelingen voor verduurzaming. Ook kun je er een dorpshuizengalerij aantreffen: een serie van accommodaties die door ons zijn bezocht. Bij elk dorpshuis wordt informatie gegeven over de functie, de exploitatie en de stand van zaken rond de verduurzaming.

Tenslotte is in onze nieuwsbrief Kernpunt een vaste katern voor de dorpshuizen opgenomen. De katern geeft informatie over zowel verduurzaming als de dagelijkse exploitatie. Zo zijn er artikelen opgenomen over het provinciale Ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed, de Stimuleringslening verduurzaming maatschappelijk vastgoed, de BOSA, de TEK, DUMAVA, SENA, de Rijksregeling compensatie energielasten, het programma Warmteboost, de BTW op zonnepanelen, Sociale Hygiëne, het Oranje Fonds en NL Doet. In nagenoeg elke nieuwsbrief is bovendien informatie gegeven over de Sociale Hypotheek.

In de slotfase van het project zijn de volgende dorpshuizen bezocht:

Herxen, Dorpshuis Herxer Marke

Vilsteren, De Vilsterij

Lemelerveld, Kulturhuis De Mozaiek

Geesteren, De Aanleg

Okkenbroek, Dorpshuis Ons Centrum

Kalenberg, Kalenberger Gemeenschapshuis

Elshof, Buurthuis Elshof

Tilligte, Terra Nova

Dijkerhoek, Kulturhus Dijkerhoek

LANDELIJKE SAMENWERKING

LVKK

De Landelijke Vereniging voor Kleine Kernen is een samenwerkingsverband van alle provinciale koepelorganisaties voor kleine kernen en dorpshuizen. Met de gezamenlijke koepelorganisaties worden ruim 4000 dorps- en dorpshuisorganisaties in Nederland en vele lokale burgerinitiatieven met expertise op maat gefaciliteerd. Ieder kwartaal vindt er een coördinatorenoverleg plaats waarin we kennis en ervaringen delen. Daarnaast bekleedt de secretaris van de OVKK een zetel in het algemeen bestuur.

Platform Dorpshuizen.nl

Het platform Dorpshuizen.nl is een onderdeel van de LVKK en wordt gevormd door bestuursleden en medewerkers van provinciale steunpunten voor dorpshuizen. Zij komen elk kwartaal bijeen met als doel de provinciale activiteiten en de dienstverlening op elkaar af te stemmen en te leren van elkaars ervaringen. Voorbeelden van samenwerking zijn belangenbehartiging en politieke lobby richting Den Haag en het gezamenlijk beheren van de website en de Vraagbaak.

Versterking netwerkfunctie

Bij amendement van 19 oktober 2023 in de Tweede Kamer is een eenmalige extra subsidie van € 350.000 beschikbaar gekomen ter versterking van de functie van de LVKK. Daarbij is ook een motie aangenomen om te onderzoeken hoe de LVKK structureel ondersteund kan worden. In 2024 heeft de LVKK dus fors meer subsidie van het Rijk ontvangen, waarmee de vereniging haar functie als netwerkorganisatie in het land aanzienlijk is gaan uitbouwen. Verder wil het Rijk samen met de LVKK bekijken hoe de provinciale koepels, waaronder de OVKK, als belangenbehartiger beter in stelling kunnen worden gebracht. Het amendement was afkomstig van van de Tweede Kamerleden Inge Van Dijk (CDA) en Stieneke van der Graaf (ChristenUnie).

Warmteboost

Via het programma Warmteboost konden dorpshuizen meedoen aan een interactief verduurzamingsprogramma, met daarin technisch advies, coaching, uitwisseling van kennis en ervaring én financiële ondersteuning. De LVKK voert de activiteiten uit in samenwerking met Katalys, LSA Bewoners en het Oranje Fonds.

Het doel van het programma is om de energiekosten van 50 ontmoetingsplekken in buurten en dorpen te reduceren. De activiteiten zijn gericht op projecten met een verduurzamingsopgave van rond de €25.000,-. Op meerdere locaties in het land worden kennissessies georganiseerd, waarvan op 31 januari 2024 een heeft plaatsgevonden in het Overijsselse Haarle. De OVKK verleent haar medewerking met een pr-campagne via de nieuwsbrief en de sociale media. Het programma is mogelijk gemaakt dankzij een bijdrage van de Nationale Postcode Loterij.

LANDELIJKE SAMENWERKING

PARTNERS

Jaarlijks ontvangt de OVKK een bijdrage van de volgende gemeenten, met wie we samenwerken om de vele dorpsactiviteiten mogelijk te maken:

Dalfsen
Deventer
Dinkelland
Haaksbergen
Hardenberg
Hof van Twente
Hellendoorn
Kampen
Losser
Olst-Wijhe
Ommen
Raalte
Staphorst
Steenwijkerland
Tubbergen
Wierden
Zwolle

De OVKK staat in nauwe verbinding met een aantal organisaties, die ons werk met een jaarlijkse bijdrage ondersteunen:

Aveco de Bondt
Salland Wonen te Raalte
Wetland Wonen Groep te Vollenhove
Waterschap Drents Overijsselse Delta
Waterschap Vechtstromen

De activiteiten van de OVKK zijn in 2024 mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van de Provincie Overijssel.

